

INSERTIUNI:
se plătesc cu prețuri foarte
reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa
redacției și acelea nu se în-
poiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:
Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate:
Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

O instalare de preot.

Cu bucurie profităm de corespun-
dința referitoare la instalarea nou ale-
sului și sfințitului preot gr.-or. din Oră-
știoara de sus. Anume i-am dat locul
prim, pentru că toaia noastră se bucură
de achiziții bune, și mai cu seamă atunci,
când tineri cu deplină calificare se
aplică la parohii și locuri, cari până
acum erau aproape lipsiți de adevăratul
povățuitor.

Prin ameliorarea dotațiilor cle-
rului rënd pe rënd ne vom pomeni cu
preoți învățați cu cunoștințe largi, atât
în ce privește chemarea ca atare, cât
și din alte multe puncte de vedere.

Nou introdusului preot îi recoman-
dăm din toată inima, ca în bună înțe-
legere cu colegii săi de pe apa Orăștiei,
să se năzuiască spre toate lucrurile fo-
lositoare, având în vedere binele de
obște al aceluia popor în a cărui ser-
vicii s'a pus. Să caute, că în locul ace-
stei comune era odinioară legiunea ro-
mană cu cetatea Orestes, dela care își
trage și rîl numele și a cărei ruine abea
să mai vîd.

Orăștioara de sus, la 9 Martie 1903.

Onorată Redacțiune!

Ziua de 8 Martie n. pentru locui-
torii comunei Orăștioara de sus a fost
o zi de mare bucurie, căci în aceasta
zi a fost introdus în parohie nou ale-
sul și sfințitul preot Ioan Romosan.

În rîvărșatul zorilor a acelei zile
o mișcare ne obicinuită era în întreaga
comună. Mare și mic, tînăr și bătrîn
în haine de sîrbătoare, în grupuri mari
și mici înaintau spre biserică, pentru a
participa la primirea preotului lor.

La șapte ore dimineața s'a servit
utrenia, din partea preotului adminis-
trator Ioan Olariu. Sfirșindu-se utrenia
întreg poporul în frunte cu preotul
administrator, înaintea căruia duceau
praporii, înaintau spre locul destinat
pentru primire.

La granița hotarului comunei
Orăștioara de sus, pe drumul comitatu-
lui, ce duce spre aceasta comună, s'a
postat în două rënduri pe ambele părți
ale drumului întreg poporul adunat. În
locul prim erau așezați trei prapori,
locul al doilea îl ocupa comitetul pa-
rochial în frunte cu preotul administra-
tor, în locul al treilea erau așezați co-
pii de școală, după cari erau postați
ceialalți parochieni și femeile. Un fel
de evlavie se vedea pe fețele tuturor,
privind din când în când spre partea
din care avea să sosească noul preot.
Deodată, în depărtare, se zărește o tră-
sură, o liniște mare se făcu în ambele
șire. Trăsura sosește. Era preotul în-
soțit de dl protopop tractual Vasilie
Domșa. Ajunși înaintea convoiului, tră-
sura se oprește ear' preotul administra-
tor rostește următoarea vorbire:

Prea On. Dle Protopop!
Stimate Părinte!

Bucuria de care suntem cuprinși,
a silit atât pe acest comitet parochial,
în fruntea căruia mă aflu, cât și pe
credincioșii bisericii acestei comune, cari
în corpore, mic cu mare, a eșit pentru
a întâmpina pe acela căruia cu ziua de
astăzi i-se încredințează conducerea
acelor peste 800 credincioși ai acestei
parohii, pe cari prin sfaturile și învê-
țăturile sfinției Tale chemat ești a-i
duce la limanul mîntuirii, deschizîndu-le
calea spre cultură și bună stare. Ne
bucurăm, că deși ai cunoscut aceste

greutăți, totuși ai venit în mijlocul no-
stru. Bucură-se cu noi natura, care prin
razele soarelui, ce le revarsă peste
acestea dealuri și văi, odinioară romane,
prevestesc zile senine sub conducerea
sfinției Tale. În firma speranță, că vei
lucra la bunăstarea și prosperarea bi-
sericeii și școalei, precum și a credin-
cioșilor supuși conducerii Tale, Te sa-
lutăm cu un bine ai venit!

Scoborîndu-se din trasură noul
preot rostește următoarea vorbire:

Iubiți creștini!

Mare bucurie mi-a cuprins sufletul
când mă vîd astfel întâmpinat de fiii
mei sufletești. M'ați primit în adevăr
ca pe un părinte al vostru și de fap-
tul acesta și am să țin cont. Ca un
adevărat părinte am să mă fac părtaș
bucuriilor și înfrîntărilor voastre, căci
de aceea m'ați ales, din ascultător al
cuvîntului lui D-zeu, propoveduitor al
cuvîntului lui D-zeu, din oae a turmei,
păstor al turmei. Pururea vă voi sta la
dispoziție cu sfatul și povețele mele
cum aveți să vă întocmiți trebile fami-
liare, cum să purtați economia, căci
nu mai putem trăi ca părinții noștri,
căci s'au înmulțit cheltuelile și sarcinile,
spre scopul acesta pururea au să vă
fie deschise ușile mele. Toate acestea
înse le putem face numai dacă veți
asculta de cuvîntul, care l voi propo-
vedui eu în biserică, știind bine că
adevărurile exprimate vor dura în vecii
vecilor.

În urma acestei vorbiri poporul a
erupt în urale de „trăiască“, și sub
trasul clopotelor, trăsura pornește spre
comună, ear' poporul o urmărește. Ajunși
la biserică prin o foarte frumoasă vor-
bire a dlui protopop, despre datorințele
preotului față de biserică, și a credin-

cioșilor față de preot, luând de moto
»eală mirele vine, eșii întru întîm-
pînarea lui«, predă noului preot cheia
bisericeii, evanghelia și crucea. În urmă
noul preot mulțamește în cuvinte alese
dlui protopop. Poporului adunat îi pro-
mite, că va fi conștiu de chemarea sa
atât de grea, ce o primește prin treapta
preoției, și că toate greutățile le va
suportă cu plăcere, dacă credincioșii în-
credințați conducerii sale vor da as-
cultare sfaturilor binevoitoare. Sfirșin-
du-se aceasta vorbire îngenunchind, dl
protopop, a rostit o scurtă rugăciune,
în urma căreia s'a început liturgia. La
sfrîșitul s. liturgii dl administrator a
rostit o predică, în urma căreia își ia
rîmas bun dela poporeni, mulțamindu-le
pentru dragostea ce au avut-o împreună
și le pune la inimă, că cu aceeași dra-
goste să se poarte față și de noul
preot.

Fală vouă Orăștorenilor! căci în
persoana alesului vostru preot Ioan
Romosan ați câștigat pe unul dintre
cei mai vrednici, împodobindune tot
odată și tractul cu un preot aievea
după rîndueala lui Melchisedec.

Buciumanul.

Episcopul din Arad.

Biroul de presă al partidei man-
graiste din eparchia Aradului își dă
multă silință de a presenta pe Mangra
și ortacii sei de buni patrioți (jo hazafi).
Deaceea vedem în multe din ziarele
maghiare articoli, în cari Mangra și or-
tacii sei simulează un filomaghiarism,
care stă în flagrantă contradicție cu
»românismul« pe care deasemeni îl si-
mulează »T. P.« din Arad, acest fleac
organ de publicitate.

FOIȘOARA

In urmă.....

În cale cine 'mi va eși,
Și cine îmi va mai zimbi
Cînd voi mai trece pe la voi
Cu carul meu cu patru boi?
De-acum eu nu te-oi mai privi
Cum țeși după rîsboi!

Cu sbiciul cînd voi mai pocni,
În cale-'mi nu vei mai veni,
Și nu mă vei mai desmerda.
De-acum eu nu te-oi mai vedea
Cu zimbet lin, cu ochii vii
Eșînd în calea mea.

La horă 'n sîrbători cînd eu
Cu gîndul dus la chipul tîu,
Te-oi aștepta să vii zimbind,
Cu pasul lin, cu graiul blînd
Eu nu te-oi mai vedea mereu
Cu pîrul tîu în vînt.

De ce de-acum să mai trîesc,
Pe cine-acum să mai iubesc,

Și cine mă va desmerda,
Și pentru cine-oi mai lupta?
Pe cine-acum să mai zăresc
Sburînd în calea mea?

De dorul cui să mai suspin
Din sufletu'mi de chinuri plin?
Pe cine voi mai aștepta
Cu dor să vină 'n calea mea?
Cum o să scot amarul chin
Din inimioara mea?

Zădarnic mai suspin de-acum,
Căci tu te-ai dus p'un vecinic drum
Te-ai dus, te-ai dus și m'ai lăsat.
În ceriul sfînt te-ai depărtat,
Lăsându-'mi numai dor nebun,
Și sufletu-'mi stricat.

De ce de-acum să mai trîesc,
Pe cine acum să mai iubesc,
Și cine mă va desmerda,
Și pentru cine-oi mai lupta?
Pe cine acum să mai zăresc
Sburînd în calea mea?

Pianul de jos, 18 Febr. 1903.

Gregoriu Ceontea.

Stîncile Doamnei.

(Urmare și fine).

Domnița se rezima de stînci, palidă ca
moartea, acum cînd primejdia trecuse și
Stefăniță se simțea tot atât de slab; el ar fi
vrut să târască unde-va ambele cadavre, spre
a nu fi zărite de cine-va, dar' îi era peste
putință.

Ce-i de făcut? întrebă Domnița.

El arătă cu degetul asupra celor doi
soldați neînsuflețiți.

Ori ei, ori noi, trebuie să părăsim aceste
locuri, zise el.

Bine, atunci să plecăm, exclamă ea re-
pede.

El aruncă asupra ei o privire care trăda
oboseala lui și oftă adînc.

N'ai putere de umblat, nu-i așa Ste-
făniță? Ești prea slab ca să poți face dru-
mul până la Ciceu?

Nu, voi putea face drumul, zise el.

Luară cu dînșii câte ceva de-ale hranei.
Elena luă pe umerii ei blana de urs pe care
o jupuiseră servitorul și înveli cu dînsa pe
servitor în timpul nopței. Ea îi așternu sub
un arbore umbros și acolo veghia toată noap-
tea cu lancea în mînă. Ghetele a trebuit să

le lepede, căci erau sfîșiate de tot, așa că
acum rămase desculță, învelită în bogata-i
manta, cu pîrul despletit, și supravegînd
somnia pacinic al viteazului ei apărător.

Luna plină lumina toată pîdurea și
Stefăniță părea atât de palid sub razele ei
albe, încît sîrmana Domniță se temea să
nu-l vadă murind.

Ea îl pătrunse cu ochii, și inima-i fu
cuprinsă de desnădejde. Atunci îl auzi mur-
murînd: »Ce va face Domnița de voiuri muri
eu? Tare aș dori să am o șuviță de pîr, pe
care aș lua-o cu mine în groapă?»

Elena, tăia o șuviță din pîrul ei cu
virful lancei sale, și o puse 'n mîna deschisă
a bolnavului. El o strînsese cu patimă, pîrînd
a înțelege generositatea darului, oftă adînc și
adormi din nou.

Domnița a veghiat toată noaptea. În
zori de zi i-să păru că aude din partea de
unde plecaseră, niște pași de cai și mai
multe glasuri omenești.

Ea tresări îngrozită, căutînd a-și potoli
bătăile inimii cari n'o mai lăsau să rîsufle.
Vai, dacă ar fi dușmani!

Ea se uită la lance; tot trupul ei tînăr
se cutremură de frica morții, totuși se gîn-
dea că ar fi mai bine să se omoare singură
decît să deștepte pe credinciosul ei tovarăș
să-i facă acest din urmă serviciu.

Deoarece foile mangriste reproduc bucurosi toate năsbuțiile publicate în unele ziare maghiare tot de mangriști, reproducem și noi următorul articol, apărut în »Egyetértés« delă 24 Februarie 1903.

Reservându-ne dreptul de a reveni asupra celor cuprinse în acel articol, îl dăm deocamdată fără comentariu, așa după cum a fost adresat în scrisoarea către redactorul lui »Egyetértés«.

»Cu binevoitoarea îngăduință voi face un scurt comentariu la alegerea de episcop al Aradului. Ca român gr.-or. din eparchia Aradului cunosc bine afacerile eparchiei, întocmai ca și toate mișcările celor două partide române, cunosc și pe episcopul cel nou încă de pe vremea când era teolog, când studia în Beiuș cu propusul de a se înscrie la teologia din Arad, ca să se facă preot la sat. Se, înțelege pe atunci nici nu cutreze să viseze, că oare-cândva îl vor alege de episcop la Arad.

»Gazetele așa scriu despre el, că nici când nu s'a îndeletnicit cu politică, ci a trăit numai pentru cauza școlară. Prin asta vreau să zic că cel puțin pe față nu s'a îndeletnicit cu cestiuni politice, ci a trăit pentru sine, pentru cauza-i proprie, sporindu-și averea, care după unii se urcă la 80 mii coroane. În restimp de 9 ani, după cum se spune, numai atâta plată a avut, că numai de vestminte i-s'a ajuns, căci după cum scrie o foaie din Arad, a început-o cu 9 fl. și afară de asta și-a căpătat întreaga întreținerea în casa episcopului Ivacicovici.

»Pentru-ca dl redactor să-și facă o părere clară despre cele ce ticluște o foaie Arădană*) așa în treacăt rup de acolo unele cestiuni. După asta e vorba despre cele întemplate în locuința lui Mangra. Il chiamaseră adecă pe Ioan Papp din biserică la consfătuire, și anumiți adicții și membrii din direcția băncii »Victoria« și ai partidei lui Mangra, cari așadar și-au ales de Vlădică pe un membru al direcției, dacă Hamsea nu le-a convenit. Și oare de ce alegerea n'a căzut de pildă pe Dr. Roșca, ori pe Dr. Pușcariu? ori poate de aceea fiindcă aceia n'au corespuns gustului conferențiarilor secreți?

*) »Függetlenség« foaie kossuthistă din Arad.

»Intr'un articol intitulat »Convorbire cu Ioan Papp**») aflăm foarte interesante date despre episcopul Ioan Papp, când el însuși spune, că »Mangra va rămânea vicar-președinte consistorial, care e cu totul neatârnat de mine, pe care Goldiș l'a întărit pe viață în funcția sa«. Aceasta nu corespunde adevărului, deoarece episcopul atunci poate presida ședințele consistorului din Oradia, când el află de bine. Iar din asta urmează, că episcopul Papp de aceea s'a declarat în astfel de mod, ca deja delă început să-și spele mâinile, dacă partidei lui Mangra îi va lăsa frâu liber, după-cum a făcut și până acum. Dar ce e mai mult *nici Mangra nici Ciorogariu nu pot rămânea în funcțiile de acum din cauza proceselor din Timișoara. Un episcop ori și când poate trage la răspundere pe un subaltern al său, că unde și încâtrău umblă, cu cine și pentru-ce convine?* Aceasta însă Ioan Papp, după-cum se prevede, nu o va face, căci Bihoreni în mare parte sunt directori de bancă, iar dacă partida lui Mangra nu pe el îl voește de episcop, nici nu e ales. Așadar și de aci încolo oamenii »Victoriei« vor fi dătători de ton în episcopie, după-cum aceiași au fost și sub Goldiș. Iar dacă aceasta va rămânea și pe mai departe tot așa, din asta se vor isca nouă neplăceri, întocmai ca și la alegerea de acum de episcop. Au dovedit-o ei și cu alegerea lui Mangra că de ce sunt capabili.

»In vacantul scaun de episcop tot-d'auna pot așeza un astfel de individ, care le va obli calea planurilor lor, ba ce e mai mult, alegerea poate cădea și pe un astfel de individ, a cărui calificăție nu corespunde pretensiunilor timpului. Episcopul de acum, de pildă, posedă calificăție pentru parohie de clasa primă la sat, dar' cu știința iuridică în vieța lui nu s'a ocupat. Măcar că au fost și sunt foarte mulți cari în anii mai din urmă ai lor au suplinit aceea ce mai demult au trebuit să neglije din pricina sărăciei. Aceasta, așa cred, caracterizează de minune judecata minții majorității actualului sinod. Oamenilor »Victoriei« firește nu le trebuie energie, ci, din potrivă, ei vor să conducă episcopul. Dealtmîntrenși și considerantele financiare încă ne spun multe. Căci Papp și de aceea le-a plăcut, fiind

**) Apărut tot în kossuthista »F.«

că mulți bani de ai episcopiei sunt puși cu camătă la »Victoria« încă de pe vremea lui Goldiș. E posibil, ba probabil, că sub noul episcop sinodul va hotărî ca să se depună și mai mulți bani la »Victoria«, unde și averea bănească a Vlădicului Papp încă aduce camete și unde, în calitate de membru al direcțiunii se învrednicește de o destul de mare dividendă«.

Aici autorul arată felul cum la Arad se batjocurește Statutul Organic prin »alegeri« ca ceea a lui Mangra și a lui Papp și apoi continuă: »De încheiere vreau să amintesc ceea ce am auzit în tren, după alegere și ceea ce e foarte caracteristic. Un pretor din comitatul Aradului ne spunea că în ce fel a decurs alegerea lui Ioan Papp.

Înainte de alegerea lui Mangra, după cum se spune, doi domni au ridicat din fondul de rezervă al »Victoriei« un împrumut de șasezeci de mii. Respectivilor li-s'a acordat banii și anumiți pe baza acelei promisiuni a lui Mangra, că dacă va ajunge episcop, îi va plăti pe rând. Dar Mangra nu a ajuns episcop. Ce să facă deci? Despre asta au aflat acționarii din partida Hamsea și au urgitat ținerea adunării generale a »Victoriei«, ca astfel să previe alegerea de episcop; dar nici partizanii lui Mangra n'au stat locului și iute au stabilit termenul pentru alegere. Și au pus banii la loc, iar la adunarea generală vor trâmbeia, că averea institutului s'a sporit«.

Un bun patriot român.

APEL.

Onorabilă Doamnă!

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei și-a pus de ținta stăruințelor sale: sprijinirea și dezvoltarea industriei de casă românești.

Dela existența ei de 16 ani, Reuniunea aceasta lucră mereu întru atingerea scopului său.

Prin expoziții, premieri a cercat a pătrunde în mijlocul poporului nostru, pentru a încuraja femeile române de a păstra cu scumpătate frumoasa și prețioasa industrie de casă, moștenită delă străbunele lor.

Vedem neamurile cele mai distinse din țările civilizate, cum stăruesc să mențină industria lor, care formează nu numai mândria națională, dar chezeșuesc totodată și bună-starea populațiunii lor.

dobită cu steaguri, cobora veselă alunecând ușor pe Bistrița.

Pe punte, radioasă de fericire și frumusețe ședea Domnița Elena, înconjurată de încântătorii ei copii. Lângă ea stătea Domnul, care se lăsase în vorbă cu Stefăniță.

— Tu vei rămânea în totdeauna cu noi de aci înainte, ca și cum ai fi din sângele nostru, îi zise Domnul.

— Nu, eu te rog, Măria Ta, să mă lași să plec. În răsboiul voiu fi în totdeauna alături de Măria Ta, dar' la curte nu mă voiu simți la locul meu cu obiceiurile boerești de acolo.

Și se ținu de cuvânt.

Au mai fôt după aceea multe cirovăeli și lupte până a scăpat țeara cu desăvârșire de Turci. Unde era lupta mai înfocată, acolo era și Stefăniță la mijloc. Moartea nu se uita nici odată la el; chiar atunci când se vîra în primejdiile cele mai grele. Cât timp a trăit, a fost vecinic același, om simplu, tăcut, neplictisid și nimeni în lume Când îi veni ceasul morței, la o vîrstă foarte înaintată, s'a găsit în sinul său, în dreptul inimii, o șuviță de păr de aur.

Carmen Sylva.

Așa de exemplu vedem în Belgia, Franca și Irlanda înflorind în sinul poporului de sute de ani industria renumitelor dantele, cari formează adevărat tesaur național.

Statele orientale furnizează neîntrecutele covoare, cari prin fermecătoarele lor colori, sunt așa mult admirate și plătite cu comori întregi. Străinii, cari călătoresc prin Ardeal, rămân încântați de obiectele eșite din răsboiul și de sub acul femeii române.

Motivele Românelor cu cari împodobesc pânzăturile, covoarele și îmbrăcămintea lor, sunt de o clasicitate și frumusețe neîntrecută.

Aceste admirabile cusături și lucrări textile aplicate pe obiecte folosite de lumea cultă, ar produce adevărată furoare în domeniul industriei și ar asigura prea frumoase venituri țerancelor noastre atât de vrednice.

Reuniunea noastră intenționează a înființa un atelier, unde sub conducere sistematică și de specialitate să se realizeze o dorință și lipsă de mult simțită.

Pentru a putea intrupa însă această idee avem lipsă de o bogată colecțiune de mustre, cari avându-le la atelier, să putem confecționa diferitele lucrări, cari vor fi menite a forma obiect de export.

Ne adresăm deci către toate surorile noastre române din patrie cu rugarea ferbinte, să binevoiască a ne da ajutorul lor prețios, pentru-ca să putem realiza o idee, care cinsti și folosește mari este chemată a aduce neamului nostru românesc.

E acum timpul, când Românele noastre dela țară, ca tot atâtea albine sirguincioase, scot adevărate juvaere din răsboaiile și degetele lor măestre.

Vă rugăm prea frumos să stăruțiți, ca aceste surori ale noastre să-și aducă aminte și de noi și să ne dăruiască câte un obiect cât de mic, dar original, țesut sau cusut. Poate fi obiectul: față de perină, covor, măsăriță, cătrînță, desagi, ștergar etc, cu un cuvânt ori-ce lucrare aparținând industriei de casă țerânești.

Obiectele acestea dăruite »Reuniunii fem rom. din comitatul Hunedoarei«, vor forma proprietatea ei, ear' numele generoaselor donatoare, vor fi induse în registrele Reuniunii noastre, drept perpetuă recunoștință față de binefăcătoarele ei.

Vă adresăm acest Apel cu toată căldura inimii și Vă rugăm prea mult, să binevoiați a ne da ascultare, căci în numele țerancei române Vă cerem prețiosul D-V. sprijin și ajutor.

De va, Februarie 1903.

Elena Pop Hosszu-Longin
presidentă.

Dionisiu Ardelean
secretar.

NB. Donațiunile marinimoase, Vă rugăm a se trimite la adresa Doamnei presidente: Elena Pop Hosszu-Longin în Deva.

CORESPONDENȚĂ

Hunedoara, 25 Febr. 1903.

Onorată Redacțiune!

„Libertatea“ din Orăștie în nrul său 6, anul curent, la rubrica Corespondență publică delă Hunedoara sub pseudonimul „Bujorel“ lista membrilor aleși în comitetul parochial și a deputaților aleși în sinodul protopopesc. Dacă s'ar fi publicat numai lista aceasta, n'am avea nimic de obiecționat, dar' numitul corespondent de sub tufă, în hiperzelul său de a-și lăuda pe unchiul său [staționat de curând ca protopop], după o introducere cam chinuită, în care vorbește de »pace și bună-înțelegere« ajunge în urmă la concludsiunea, că meritul acestor alegeri e a să atribui »bunului tact al dlui protopresbiter Avram P. Păcurariu«. Bine. Admitem, că dl Păcurariu a procedat cu »tact«, dar' să vedem întrucât »tactul« dănsului a fost și bun. La alegerea membrilor din comitetul parochial nu ne oprim, pentru-că aci nu dl Păcurariu, ci un alt domn »diplomat« a pășit »tacticos«. Partea leului în aceasta »tactică« îi revine domnului Păcurariu la alegerea deputaților sinodului protopopesc, ca șef al tractului ce dirigează. S'a îngrijit adecă

Ea ascultă cu mai multă băgare de seamă; tropotele cailor deveniră mai desluse, și chiar glasul oamenilor se auziau mai bine. Ei se apropiuau tot mai mult, trecând prin pădure.

Dușmanul! Suntem prinși, Stefăniță, scoală-te! Scoală-te, strigă ea îngrozită. Ea încercă să lipească virful lancei de piept, dar' mâna îi tremura prea tare.

Asta e datoria mea, zise Stefăniță, luându-i arma pentru a se așeza în fața ei, palid ca ingerul morței. Mă voiu ținea de cuvânt Măria Ta, și apoi aceeași lance va străpunge inima mea!

VI.

Sgomotele se apropiuau din ce în ce mai mult. Stefăniță ridică brațul, Domnița plecă capul, așteptând lovitura fatală.

Atunci lui Stefăniță îi căzu lancea din mână și fața i-se lumina de fericire.

— Măria ta! dar' n'auzi că vorbesc, românește! exclamă el. Și scoase un chiot de bucurie. Grăbiți-vă, creștinilor, mai repede mai repede! Pe aici! Domnița e aici!

Un puternic strigăt de bucurie răspunde acestor cuvinte; câte-va clipe după aceea, Domnița se afla, pe jumătate leșinată, în brațele Domnului Petru Rareș. Toți tovarășii

săi alergau spre el pentru a-i ura fericire. Numai Stefăniță stătea de o parte.

Copiii mei ce fac? fu prima întrebare a Domniței.

— Copiii tăi sunt sênătoși și veseli. Ei te așteaptă numai pe tine.

— Și când te gândești că erau aproape să nu mă mai vadă, zise Elena.

— Scumpa mea soție! exclamă Domnul, strîngînd-o cu dragoste la sinul său.

Apoi o ridică delă pământ, pentru a o pune pe calul său, și vîzu că e desculță.

Cum? a trebuit să umbli fără ghete, scumpa mea soție?

Și se plecă a-i sêruta piciorușele.

— Tot ce doream era, să ajung mai degrabă până la tine, zise ea surzînd.

Stefăniță s'a suit pe un cal, ear' un soldat mergea alături de dănsul pentru a-l sprijini, căci era încă foarte slab.

Sunetul goarnei adună trupele, și plecară cu toții, tocmai când soarele se înălța d'asupra Stîncilor Doamnei pentru a le umple calea de lumină.

A trecut niciță vreme după aceste întemplări. O plută îmbrăcată în flori și împo-

dânsul ca membri mireni mai cu seamă să fie aleși după »bunul său tact.« — Mulțumită acestui tact al său au rămas ne aleși în acest sinod dnii: Dr. Iuliu Bonts, Nicolae Dima, Alexandru Dima a Evuși, (care a fost episcopul comitetului parohial și al sinodului propopesc), Simion Chirca, etc. cari în totdeauna au figurat — pentru jertfele aduse bisericii noastre, — între frunții comitetului parohial și a comitetului protopresbiteral. Cel dintâiu, dl Dr. Iuliu Bonts, ca să nu vorbesc de alte jertfe aduse bisericii noastre, în timpul din urmă a cumpărat un prea frumos rënd de haine preoțești, ear' în septemăna trecută a donat pe seama bisericii un tablou foarte frumos, reprezentând: luarea de pe cruce, înmormântarea și Mironosițele la mormântul lui Isus. Prețul acestor daruri se urcă la cifra de 400 coroane. De jertfele aduse bisericii din partea celorlalți trei domni nu e de lipsă să vorbim noi, pentru-că acestea să găsim înșirate în arhivul parohiei. De altcum ori și care creștin, care cercetează biserica gr.-or. din Hunedoara, dar' mai cu seamă sfântul altar al acestei biserici se poate convinge despre jertfele acestora, privind de aproape numeroasele și prețioasele obiecte, cari împodobesc altarul și peste tot biserica amintită aci. Fiecare obiect poartă inscripția donatorului respectiv. — Eată aci niște creștini vrednici de imitat, cari mulțumită prudenței »bunului tact« al dlui protopop Avram P. Păcurariu, au fost lăsați afară din lista deputaților sinodali! Oare care dintre deputații mireni aleși după mult lăudatul d-sale »tact« a adus jertfe mai mari decât domni aci amintiți? Poate »Bujorelul« dînsului, pe care n'a uitat să-l vire atât în comitetul parohial cât și în sinodul protopresbiteral! Fie asigurat dl protopop că amintiții domni cărora n'a voit să le dea atențiunea cuvenită, nefiind avisați la sprijinul d-sale, nu regretă nici decât faptul că de astă-dată au rămas nealeși în sinodul propopesc. Nu s'au interesat nici decât de alegeri, căci dacă ar fi voit să fie aleși n'ar fi trebuit, alta decât să se intereseze ei înșiși numai cât de cât și atunci la sigur ar fi reușit toți patru. Au lăsat aceasta înse la buna chibzueală a noului protopop. Dar' precum vizerăm »bunul tact« al dînsului i-a dictat altcum decât buna chibzueală la care toți ne așteptam!

Cu astfel de manopere »tacticoase« crede dl protopop și cu dînsul satelitul său, dl »Bujorel« că va introduce pacea și buna înțelegere între parohienii din Hunedoara? Dacă așa cred, amar să înșeală!

»Bujorelul« dînsului mai bine ar face să se abțină pe viitor dela rapoarte de felul acesta. Prin faptul că laudă pe unchiul său gentru »tactica« sa, nu face nici un bun serviciu causei comune românești din loc, care, se vede, îl preocupă și pe mnealui. Din contră dă ansă la clarificări de situații, cum d. e. e și întimpinarea de față, care de sigur nu avea loc în foaia aceasta, dacă mnealui nu se ocoșea! Spre orientare, nene Nicule, pardon »Bujorelule«!

Mai mulți parohieni
de ai părintelui Păcurariu.

A 3-a adunare generală ordinară

»Reun. rom. de înmormântare din Sibiu.«

(Urmare și fine).

Fondul »Asilului« în anul 1902 a ajuns cifra de cor. 558'71, compusă din următoarele sume:

1. Depunerea cu 31 Dec. 1901 a fost cor. 266'77
2. Competințele direct. P. Lucața, dăruite « 60'—
3. Competințele secretar. V. Tordășianu, dăruite « 45'—
4. 10% detragere după 15 casuri de moarte « 163'—
5. 4½% interese capitalizate după suma depusă. « 13'94
6. Medicul de stab super. militar, dl Ioan Pop, din Brașov, dăruiește în amintirea prietinelor sei dece-

dați Nic. Cristea, fost asessor cons. și Dr. Nicolae Olariu, fost adv. suma cor. 5'—

7. Secret. V. Tordășianu dăruiește din privilegiul onomastice sale « 5'—
- Suma totală cor. 558'71

În cursul anului 1902 au intrat 30 membri noi, cari solvind taxa de înscriere à 2 cor. 60, au răscumpărat fiecare cel puțin 3 casuri de moarte anterioare. Totalul membrilor cu finea anului 1902 ar fi trebuit să atingă cifra de 445, au răposat însă 19, au repășit 6 și anume Maria Greavu, Ioan Ganea, măiestru cojocar; K. Csiky, Nicolae Mocean, Maria Mocean, Ioan Tomuș, ferestrar, și astfel au rămas 420 membri.

Cu toate silințele, ce ni-le-am dat de a înființa secția a 2-a, independentă, până de present nu ne-a fost posibil de a înscrie numărul recerut de membri în acest scop.

Venitele proprii ale Reuniunii în 1902 au fost următoarele:

1. Taxe de înscriere dela 30 membri noi à 2 cor. cor. 60'—
 2. Taxe à 60 bani dela membri după casurile de « 2959'40
 3. Interese după capitale depuse « 67'44
- In total cor. 3083'84

Cheltuelile au fost următoarele:

1. Ajutoare după 15 casuri de moarte cor. 1631'—
 2. Remunerație portăre-lului « 160'—
 3. Chiria pro 1902 « 60'—
 4. Competințele directorului, cassarului și ale secretarului « 225'—
- Suma totală cor. 2076'—

Averea Reuniunii cu finea anului 1902 constă din:

1. Saldul cassei cor. 237'57
 2. Elocat la »Albina«, libel nr. 19024 « 281'37
 3. 4 scrisori fonciare »Albina« à 500 cor « 2000'—
- In total cor. 2518'94
- la care adogând suma elocată a fondului »Asilului« cu cor. « 558'71
- Suma totală în bani e cu cor. 3077'65

Sporul în avere față de anul trecut e de cor. 1279'78.

Pentru casurile de moarte s'a încassat conform celor de sus 2956 cor. 40 bani, rămânând în restanță 778 cor. 40 bani, din care o însemnată parte s'a încassat în zilele prime ale anului de față.

Cu considerare la împrejurarea că pe baza statutelor, în anul 1902 expiră mandatul nostru, onorabila adunare generală va binevoi să aleagă direcțiunea pe un nou period de trei ani.

Pe baza celor premerse onorabila adunare generală să binevoiască:

- a) a lua raportul general la cunoștință.
- b) a aproba rațiociniile pro 1902 și a vota direcțiunea absolutur.
- c) a alege direcțiunea pe noul period de 3 ani.

Din ședința direcțiunei, ținută la 21 Decembrie 1902.

P. Lucața, director. V. Tordășianu, secretar.

NOUTĂȚI

Sinod protopresbiteral gr.-or.

s'a ținut Luni, în 9 l. c. st. n. aici în Orăștie. A fost bine cercetat și s'au desbătut afaceri de interes public de ale tractului. — Raport special va urma în nrul viitor.

Am înțeles, că numai în urma hiperzélului veterinarului de stat din Orăștie s'ar fi închis tirgul de vite de aici, care dispoziție s'a ridicat prin Ministeriu pe cale telegrafică, la întrepunerea autorității orășenești. Se zice că un om din Șibișel ar fi nutrit vitele cu turnumeată și țapele spicelor ar fi intrat prin gura vitei, din care a constatat boala de gură, ceea-ce un alt veterinar mai mare ar fi desmînțit. Pentru aceasta dispoziție mulți oameni, cumpărători și vînzători, au suferit în Vinerea trecută pagube însemnate. Dacă-i drept, apoi e și trist de tot.

Focuri repefite. În restimp de 10 zile Orăștie a fost cercetată în trei rënduri de elementul distrugător a focului, în trei diferite părți ale orașului. Să presupune, că o mână rëntacioasă sau și mai multe află oarecare plăcere a aprinde, sau apoi interese spurcate îi împinje la fapte atât de păcătoase. Poliția locală ar trebui să fie cu toată rigoarea în ale îngrijirii sigurității de avere, ear' locuitorilor le recomandăm asigurarea la institute solide și prin oameni, cari nu sunt stângaci în ale asigurărilor și nu fac geșefuri mărșave.

Necrolog. Traian Mețian, protopresbiterul tractului Bran a reposat în Zernești. Cu regret anunțăm acest trist cas cetitorilor nostri.

Milioane fumate. Direcțiunea centrală a regiilor de tutun a compus datele despre tutunul, țigările și țigaretetele consumate în decursul anului trecut. Conspetual arată, că consumul soirurilor mai scumpe din an în an scade, pe când cela mai lesne este în creștere. Resultatul final totuși arată, că venitul consumului de tutun este mai mare și sporește în continuu. Prețul țigărilor indigene și streine fumate face 104,549.901 cor. cu 917.476 cor. mai mult ca în anul trecut 1901.

»Ștefan vodă cel tinër pe scena unguerească. Mercuri, în 4 Să trecut în teatrul s'a pe un ever și pe noi Români ne în teresează aproape. S'a juca Ștefan vodă cel tinër de Iosif Vulcan, tradusă în unguerește de dl Ioan Pap. Teatrul a fost înșesat de lume, în care Români s'au presintat în număr mare. Piesa jucată bine și montată cu mare îngrijire, a fost primită cu căldură care a crescut din act în act până la fine, făcându-se artiștilor și autorului multe ovațiuni. După teatru a urmat o cină comună, luând parte și dame, unde s'au pronunțat mai multe toasturi, între care unul și românește, de dl Dr. Florian Duma. Societatea a petrecut vesel, ascultând musica unei tarafe de lăutari, care cânta piese unguerești și românești. Joi, în 5 Martie, »Ștefan vodă cel tinër« s'a represintat a doua oară, tot în prezența unui public frumos. Ziarele locale publică raporturi lungi și elogioase.

Ordin înțelept. Ministrul de culte și instrucțiune publică, Dr. Iuliu Wlassics, a dat circulariu tuturor directorilor de școale medii, de cuprinsul, ca profesorii să fie mai stricți la clasificarea elevilor de pe clasa a patra, avënd în considerare nu numai măsura de cunoștințe pentru-ca cei admiși în clasa a cincina să poată înțelege studiile predate în aceasta clasă, ci mai ales talentul și înțelepciunea elevilor pentru studiile mai înalte, pentru-ca astfel — pe cei nu destul talentați să-i poată advertisa de cu bun timp, ca să-i aleagă alte cariere, de cari să poată deveni membri folositori societății și să se poată feriți și în lipsa de înalte facultăți spirituale. Acesta e cuprinsul circulariului, care sună și la adresa părinților, și mai ales la adresa lor, căci — în adevăr — prea mult se bat

să-și »facă copiii domni« fără a ținea cont de talentul și inclinațiunile copilului. Sunt atâtea cariere onorabile și — unele cu mult mai rentabile de cât așa zisele cariere »domnești«, de pildă comerțul, industria, miliția, etc. pe cari mulți dintre tinerii nostri s'ar putea feriți și ar putea să devină membri folositori neamului. Indemnăm deci și din acest prilej pe părinții români, cum am făcut-o deja de atâtea-ori în coloanele acestui ziar, ca să caute să facă din copiii lor negustori buni, meseriași harnici, etc. și să nu și-i forțeze la studii înalte chiar și în cas că spre acestea n'au nici aplecare și n'au nici recerutele facultăți spirituale. Munca nobilitatează, mai bine deci un muncitoriu cinstit, de cât un »domn« fără căpătâiu.

Moța și Russu Șirianul. Scrisoarea dlui Ioachim Muntean, publicată în nrul trecut al foaiei noastre, involuntar ne face să punem numele lu Moța alături de al lui Russu, în care se aseamănă ca ou cu ou. Și unul și celalalt strigă, sbiară, țipă, urlă contra tuturor, ear' când e vorba de a-și arăta adevăratul curaj o iau leanca, făcându-ne întreagă presa românească de rușine și compromițându-ne lupta națională înaintea nu numai a forurilor judecătorești; dar' mai ales înaintea popoarelor streine. Moța & Russu: elevi a-i fugarului Eugen Brote, se deosebesc de acest din urmă prin faptul că duc o luptă de tot pătimaș, care la Moța e incompatibilă în demnitatea-i de preot, ear' la Russu pe baza trecutului seu de tot murdar, iconit așa de bine în broșura lui Voniga, căruia Russu nici până azi nu i-a intentat proces, căci, sigur, s'a simțit cu musca pe căciulă. — Ar fi de dorit ca exemplul dlui I. Munteanu să-l urmeze și alți tipografi, contra cărora câte un Moța sau Russu au făcut încercări nu numai de a-i compromite, dar' și de a-le răpi libertatea personală. Tipografi ar trebui să știe odată, că Moța, Russu etc. azi nu mai merg la temniță fiindcă nu li-se mai vinteașă, și aceiași tipografi n'ar trebui să uite faptul, că neamul nostru românesc nu pierde, dar' câștigă prin faptul că un Moța ori Russu sunt zévoriți în temniță pentru calomnie, »agitație«. Și câștigul națiunei e cu atât mai mare, cu cât mai mult vor fi puși la rēcoare astfel de oameni, cari fiind liberi, nu fac alta decât aruncă mērul discordiei în sinul neamului românesc.

Sz. 337—1903 kir. végrh.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alolirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §§-ai értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szásvárosi kir. járásbíróság 1899. évi Sp. II. 652/3 számú végzése következtében Dr. Muntean Aurel szásvárosi ügyvéd által képviselt Nagy-Denk községe és végrehajtató javára Teacoi Simion nagy-denki lakos és végrehajtást szenvedett ellen 436 korona s járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján felül és lefoglalt és 1170 koronára becsült következő ingóságok u. m.: lovak, ökrök, tehének, üszök, borju, sertés és malacok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szásvárosi kir. járásbíróság 1903. évi V. 337. számú végzése folytán 436 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi IX/1-től járó 5% kamatai és eddig összesen 96 korona 94 fillérben biroilag már megállapított, valamint ezutali 4 korona 80 fillér árverés kitűzetési költségek erejéig az eddig netán tett fizetésnek leendő leszámlása mellett ados lakásán esetleg Nagy-Szebenben leendő eszközésére 1903. évi március hó 23. napjának délelőtti ½ 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében esetleg becsáron alul is, azonban csakis készpénzfizetés mellett, fognak a legtöbbet igérőnek eladatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

A befolyandó vételár pedig birói letétbe fog helyeztetni.

Kelt Szásvároson, 1903. évi március hó 2-án.

Rácz Árpád,
kir. bir, végrh.

Avis!

Vasile N. Bidu,

comerciant de Pescărie în Orăștie (Szászváros) și Brașov (Brassó).

Adresa telegr.: **Bidu, Szászváros.**

Cel mai mare deposit de Pescărie în Ardeal, care există dela anul 1869. Asortat pentru toate sezonul cu tot soiul de Pescărie sărat, precum: Crap (Șeran) dela 1/2 chilo în sus până la 4 chilo bucata. Somn mare fără cap; somn mai mic, dela 1/2 chilo în sus până la 4 chilo bucata. Știucă, Plătică mare și mică; Terașcă (Veverigă) și Spițer; Morun; precum și Icre negre și roșii moi și tescuite; Masline mari de Volla și mici Trile. Roșcobe (Johannisbrot) se vînd în mare, dela 5 Chilo în sus, cu prețuri foarte moderate. La cerere se trimit și pachete poștale.

Informațiunile și comenzile se fac la Orăștie, după adresa de sus și se efectuează grabnic și prompt.

Recomandăm tuturor și mai cu seamă vinzătorilor de Pescărie, cari doresc a avea marfă bună și cu prețuri moderate, aceasta firmă cinstită, veche și românească.

„Izvorul Dacia“

din comuna **Șoimușul-Mureșan** (Maros-Solymos, comitatul Hunedoara) și compoziția chimică a apei.

Cu datul de 3 Martie 1903 am primit actul oficios dela *Dr. Hankó Vilmos*, profesor de chimie la școala de stat superioară reală din Budapesta, cercul II. și membrul Academiei reg. ung. de științe, despre *analiza apei minerale* a institutului de credit și economii „Dacia“, care este următoarea:

	în 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542 « «
Magnesium «	0.3497 « «
Calcium sulfat	0.2316 « «
Natrium hydrocarbonat	0.1700 « «
Fer «	0.0390 « «
Kalium chlorid	0.0520 « «
Mangan hydrocarbonat	0.0054 « «
Kalium «	0.0094 « «
Lithium «	0.0019 « «
Silicium dioxid	0.0096 « «
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Dioxid carbonic liber	2.3953 « «
Volumul dioxidului carbonic	1214.6 c. c.

După dovezile analizei apa „Izvorului Dacia“ din Șoimușul de mureș (apă acra de Pauliș) se ține de grupa apelor acre naturale izvorite din pământ, ce conțin fer. Cantitatea și proporția părților cari formează caracterul chimic al izvorului o înșiră în grupa celor mai însemnate ape. Pentru gustul foarte plăcut, pentru conținutul suprinzător de mare a acidului carbonic (în privința căruia „Izvorul Dacia“ ocupă unul din cele dintâi locuri) și pentru claritatea ei, ca apă de beut, este escentă. În atari locuri, unde locuitorii sunt lipsiți de binecuvîntarea folosirii unei ape de beut sănătoasă, apa „Izvorului Dacia“ este neprețuită. Din compoziția norocoasă favorabilă se deduce, că apa „Izvorului Dacia“ va fi odată un factor însemnat în praxa medicală.

Apa trimisă aici pentru analizare, după-cum dovedește atestatul alăturat, s'a scos din izvor și sigilat în prezența primăriei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

(L. S.) *Dr. Hankó Vilmos m. p.*

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri ———
Bilete de log.
Broșuri ———
Circulare ———
Bil. de vizită
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist.
Placate ———
Ord. de dans
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent.
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimare ———
Couverte ———
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuează ori-ce com-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acuratețea cu care efectuează ori-ce
lucrare.

Ca unica tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.